

Çevre ve Orman Bakanlığından:

ATIKSU ALTYAPI VE EVSEL KATI ATIK BERTARAF TESİSLERİ TARİFELERİNİN BELİRLENMESİNDE UYULACAK USUL VE ESASLARA İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve İlkeler

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; atıksu altyapı tesisleri ile evsel katı atık bertaraf tesislerinin kurulması, bakımı, onarımı, işletilmesi, kapatılması ve izlenmesi, bu tesislerle ilgili olarak verilen tüm hizmetleri karşılayabilecek tam maliyet esaslı tarifelerin; atıksu altyapı yönetimleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler tarafından belirlenmesi, ayarlanması ve uygulanması yoluyla çevresel altyapı hizmetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik,

- a) Kentsel veya endüstriyel atıksuların toplanması, arıtılması, deşarjı veya geri kazanımı ve ıslahına ilişkin yatırımlara,
  - b) Atıksu sistemlerinin işletmesi, bakım ve onarımına,
  - c) Arıtma çamuru bertarafına veya geri kazanılmasına,
  - ç) Evsel katı atıklar için toplama, taşıma, aktarma, geri kazanım (kompost, yakma) ve bertaraf tesisleri kurulması, işletilmesi, kapatılması ve kapatma sonrası izlenmesi ve bakımına,
- ait tam maliyet esaslı tarifelerin belirlenmesinde uyulacak usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 11 inci maddesine ve 1/5/2003 tarihli ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 9 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

- a) Abone: Su ve atıksu ve katı atık hizmetlerinden faydalanan ve/veya faydalanacak gerçek veya tüzel kişiyi,
- b) Atıksu altyapı yönetimleri: Atıksuları toplayan kanalizasyon sistemi ile atıksuların arıtıldığı ve arıtılmış atıksuların bertarafının sağlandığı atıksu altyapı sistemlerinin kurulması, bakımı, onarımı, ıslahı ve işletilmesinden; büyükşehirlerde 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunla belirlenen kuruluşları, belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeleri, 26/5/2005 tarihli ve 5355 sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanununa istinaden bu amaçla kurulmuş idare birlikleri, bunların dışında iskâna konu her türlü kullanım alanında valiliğin denetiminde bu alanları kullananları, serbest ve/veya endüstri bölgelerinde bölge müdürlükleri, kültür ve turizm koruma ve gelişme bölgelerinde, turizm merkezlerinde Kültür ve Turizm Bakanlığı veya yetkili kıldığı birimleri, organize sanayi bölgelerinde organize sanayi bölgesi yönetimini, küçük sanayi sitelerinde kooperatif başkanlıklarını, mevcut yerleşim alanlarından kopuk olarak münferit yapılmış tatil köyü, tatil sitesi, turizm tesis alanları ve benzeri kullanım alanlarında ise site yönetimlerini veya tesis işletmecilerini,
- c) Atık üreticisi: Faaliyetleri sonucu atık oluşumuna neden olan kişi ve/veya atığın bileşiminde veya yapısında bir değişikliğe neden olacak ön işleme, karıştırma veya diğer işlemleri yapan herhangi bir gerçek veya tüzel kişiyi,

- ç) Atık sahibi: Atık üreticisini veya atığın sahibi olan gerçek ve tüzel kişileri,
- d) Bakanlık: Çevre ve Orman Bakanlığını,
- e) Evsel katı atık idareleri: Büyükşehir belediyelerini, diğer belediyeleri ve belediye birliklerini,
- f) Hizmet: Hanehalkları, kamu kurumları veya herhangi bir ekonomik faaliyet için;
- 1) Atıksu toplama ve yüzey sularına deşarj ile sonuçlanacak arıtma faaliyetleri,
- 2) Katı atık toplama, taşıma, aktarma, geri kazanım ve bertaraf hizmetlerini,
- g) Kanun: 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununu,
- ğ) Kılavuz kitaplar: Bu Yönetmeliğin esaslarına uygun tarifelerin ve ücretlerin hazırlanmasında kullanılacak olan ayrıntılı yöntem ve hesaplamalar ile örnekleri içeren yardımcı kitapları,
- h) Kirleten: Faaliyetleri sırasında veya sonrasında doğrudan veya dolaylı olarak çevre kirliliğine, ekolojik dengenin ve çevrenin bozulmasına neden olan gerçek ve tüzel kişileri,
- i) Kirleten öder ilkesi: Atıkların oluşturduğu veya oluşturması muhtemel çevresel kirlenme ve bozulmayı önlemek, sınırlandırmak, gidermek ve çevrenin iyileştirilmesini sağlamak için yapılan ve/veya yapılacak tüm yatırımların ve harcamaların kirletenler veya bozulmaya neden olanlar tarafından karşılanacağı ilkesini,
- j) Sistem: Atıksu altyapı yönetimleri ve/veya evsel katı atık idarelerinin sorumluluk alanı içinde bulunan atıksu ve evsel katı atık hizmetlerinin sağlanması amacıyla kullanılması ve/veya faydalanılması gereken birbirinden bağımsız da olabilen 14 üncü ve 15 inci maddelerinde belirtilen süreçlerin herbiri veya birkaçını,
- k) Tam maliyet esaslı tarife: Atıksu ve evsel katı atık ile ilgili verilen tüm hizmetler karşılığında ortaya çıkan toplam sistem maliyetinin bu hizmetlerden yararlananlara yansıtılmasına yönelik yöntemi ve bu yöntemle hesaplanmış ücretler listesini,
- l) Tam maliyet muhasebesi: Atıksu ve evsel katı atık sistemlerinin devamı için gerekli tüm maliyetin belirlendiği, toplandığı ve raporlandığı hesaplama sistemini,
- m) Toplam sistem maliyeti: Yatırımın finansal maliyetini, sistemin işletilmesi ve bakımını, sabit varlıkların amortismanını, yönetim ve izleme giderlerini, vergileri, kamulaştırmayı ve sistemin finansal sürdürülebilirliğini sağlayacak özkaynak getirisini de içeren toplam değeri,
- n) Ücret: 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Mükerrer 44 üncü maddesi hükmü gereği çevre temizlik vergisi ile aynı Kanunun 87 nci maddesi uyarınca kanalizasyon harcamalarına katılma payı ve 2560 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca alınan kullanılmış suları uzaklaştırma bedelini de içerecek şekilde; atıksu ve evsel katı atık ile ilgili verilen tüm hizmetler karşılığında tam maliyet esaslı tarifeye göre belirlenen toplam sistem maliyetini karşılamak üzere evsel katı atık ve atıksu hizmetlerinden yararlananlar tarafından ödenmesi gereken parasal değeri,
- ifade eder.

İlkeler

MADDE 5 – (1) Sürdürülebilir atıksu ve evsel katı atık hizmetlerinin yönetilmesi amacıyla tarifelerin belirlenmesinde;

- a) Toplam sistem maliyetlerinin tarifelere yansıtılması,
- b) Tarifelerin kirleten öder ilkesine göre belirlenmesi,
- c) Atıksu hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin, atıksu; evsel katı atık hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin de evsel katı atık ile ilgili hizmetler dışında kullanılmaması,
- esastır.

İKİNCİ BÖLÜM

Görev, Yetki ve Sorumluluklar

Bakanlığın görev ve yetkileri

MADDE 6 – (1) Bakanlık;

- a) Bu Yönetmeliğin uygulanmasına yönelik işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla,

b) Atıksu altyapı yönetimlerinin ve evsel katı atık idarelerinin tarifelerin belirlenmesinde örnek alabileceği Kılavuz Kitapları hazırlamak ve yayımlamakla,
yükümlüdür.

Atıksu altyapı yönetimlerinin görev ve yetkileri

MADDE 7 – (1) Atıksu Altyapı Yönetimleri;

- a) Atıksu altyapı hizmetini vermekle,
- b) Atıksu hizmetlerine ilişkin tarifeleri belirlemekle,
- c) Atıksu ücretini toplamakla,
yükümlüdürler.

Evsel katı atık idarelerinin görev ve yetkileri

MADDE 8 – (1) Evsel Katı Atık İdareleri;

- a) Evsel katı atık hizmetini vermek veya verdirmekle,
- b) Evsel katı atık hizmetlerine ilişkin tarifeleri belirlemekle,
- c) Evsel katı atık ücretini toplamakla,
yükümlüdürler.

Abonelerin ve atık üreticilerinin yükümlülükleri

MADDE 9 – (1) Aboneler ve atık üreticileri;

- a) İlgili kurumlarca bu Yönetmelikteki esaslara uygun olarak belirlenen tarifelere göre faturalanan atıksu ve evsel katı atık ücretlerini ödemekle,
- b) Atıksu altyapı yönetimleri ve evsel katı atık idareleri tarafından talep edildiği takdirde denetim amacıyla yapılan ölçümlerin masraflarını karşılamakla,
- c) Sanayi tesisleri atıksu altyapı yönetimleri tarafından istenilen ön arıtma şartlarına uymakla,
yükümlüdürler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tam Maliyet Esaslı Tarifelerin Belirlenmesi

Abonelik

MADDE 10 – (1) Atıksu altyapı yönetimlerinin hizmet vermekle yükümlü olduğu tüm gerçek ve tüzel kişilerin abone olması zorunludur.

Sayaç zorunluluğu

MADDE 11 – (1) Atıksu altyapı yönetimlerinin verdiği su ve/veya atıksu hizmetlerinden yararlananlardan hem su hem de atıksu aboneliği olanlar su sayacı, sadece atıksu aboneliği olanlar atıksu sayacı taktırmakla ve işler durumda muhafaza etmekle yükümlüdürler. Ancak atıksu sayacı kullanılmasının teknik olarak mümkün olmadığı durumlarda bu yükümlülük aranmaz.

Hizmet sözleşmesi

MADDE 12 – (1) Her bir abone için toplam sistem maliyeti o aboneye verilen veya verilecek hizmete göre hesaplanır. Atıksu altyapı yönetimleri ve/veya evsel katı atık idareleri hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacak her abone karşılıklı sözleşme yapmakla yükümlüdürler.

(2) Sözleşme, abonenin ve/veya atık üreticisinin hangi hizmetlerden yararlandığını ve hangi tarife türü üzerinden ücretlendirileceğini tanımlar.

Toplam sistem maliyeti

MADDE 13 – (1) Toplam sistem maliyeti, yatırımın finansal maliyeti, sistemin işletilmesi ve bakımı, sabit varlıkların amortisman maliyetleri, yönetim ve izleme giderleri, vergiler, kamulaştırma ve sistemin finansal sürdürülebilirliğini sağlayacak özkaynak getirisinden oluşan tam maliyeti içerir. Toplam sistem maliyeti, atıksu veya evsel katı atık sisteminin işletilmesi ve sürdürülebilirliği ile bağlantısı olmayan maliyetleri içermez.

(2) Ücret, 2464 sayılı Kanunun Mükerrer 44 üncü maddesi hükmü gereği alınan çevre temizlik vergisi, aynı Kanunun 87 nci maddesi uyarınca alınacak kanalizasyon harcamalarına katılma payı 2560 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca alınan kullanılmış suları uzaklaştırma bedelleri toplam sistem maliyetinden çıkartılarak belirlenir.

Atıksu sistemi bileşenleri

MADDE 14 – (1) Atıksu altyapı yönetimlerinin toplam sistem maliyetinin hesaplanmasında esas alacağı temel bileşenler şunlardır:

- a) Toplama,
- b) Nakil,
- c) Pompalama,
- ç) Aritma,
- d) Deşarj,
- e) Çamur Bertarafı,
- f) Geri Kazanım,
- g) Satış.

Evsel katı atık sistemi süreçleri

MADDE 15 – (1) Evsel katı atık idarelerinin toplam sistem maliyetinin hesaplanmasında esas alacağı temel bileşenler şunlardır:

- a) Toplama,
- b) Taşıma,
- c) Aktarma,
- ç) Geri kazanım (kompost, yakma gibi),
- d) Bertaraf (Düzenli depo sahasının kurulması, işletilmesi, kapatılması, kapatma sonrası bakım ve gözetim),
- e) Satış.

Amortisman

MADDE 16 – (1) Tarifelerin hesaplanmasında kullanılacak olan yıllık amortisman oranı varlığın kullanım ömrü üzerinden hesaplanır. Varlıkların kullanım ömürleri için Türk Standartları Enstitüsünün belirlediği değerler kullanılır. Sabit varlıkların maliyeti, değiştirme maliyeti prensibi kullanılarak değerlendirilir.

Atıksu hizmetleri için ücretlendirme

MADDE 17 – (1) Atıksu hizmetleri için ücretlendirme yapılırken tam maliyet ve kirleten öder esasları kullanılır. Bu esasların uygulanmasına yönelik detayları içeren ve tam maliyet esaslı tarifelerinin belirlenmesinde faydalanılabilecek usul ve esaslar Bakanlık tarafından Atıksu Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuz adıyla Bakanlığın internet sayfasında yayımlanır.

(2) Atıksu hizmetlerine ait ücretler belirlenirken; su sayaçlarından kaydedilen su miktarı, içme ve kullanma suyu kaynağı olarak yeraltı veya yüzey suyu kullanan ve şebekeye bağlı olmayan aboneler için atıksu sayacı olan yerlerde ölçüm değeri, olmayan yerlerde idarece belirlenecek atıksu miktarı esas alınır.

(3) Sanayiler için ücretlendirme, atıksu debisi ve kirlilik yüküne, sanayi dışı aboneler için tüketilen su miktarına ya da idarece belirlenecek atıksu miktarlarına göre yapılır.

(4) Atıksu hizmetlerinin sürdürülebilirliği için asgari atıksu ücreti 0,30 TL'dir. Belirlenen miktarın bu asgari ücretten daha düşük olması durumunda Bakanlığın uygun görüşü alınır. Mevzuattaki yükümlülükler uygun şekilde atıksu hizmetlerinin verilebilmesi için asgari atıksu ücretinin yeterli olmaması durumunda tam maliyet esaslı tarifeye göre atıksu ücreti belirlenir.

Evsel katı atık hizmetleri için ücretlendirme

MADDE 18 – (1) Evsel katı atık hizmetleri için ücretlendirme yapılırken tam maliyet ve kirliten öder esasları kullanılır. Bu esasların uygulanmasına yönelik detayları içeren ve tam maliyet esaslı tarifelerinin belirlenmesinde faydalanılabilecek usul ve esaslar Bakanlık tarafından Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuz adıyla Bakanlığın internet sayfasında yayımlanır.

(2) Evsel katı atık hizmetlerine ait ücretler belirlenirken, atık üreticisinin ürettiği atık miktarı aşağıdaki birimlerden biri veya birkaçı kullanılarak tespit edilebilir:

- a) Atık ağırlığı,
- b) Konteyner sayısı, konteyner hacmi, konteyner doluluk oranı ve atık toplama sıklığı,
- c) Atık toplama aracı sayısı, araç hacmi, araç doluluk oranı ve atık toplama sıklığı,
- ç) Atık üreticilerinin hanehalkı büyüklüğü, hastanelerde yatak sayısı, okullarda öğrenci sayısı gibi belirli özelliklerine göre belirlenebilecek sabit atık üretim değerleri.

Atıksu tarife türleri

MADDE 19 – (1) Atıksu hizmetleri üç farklı tarife türü üzerinden ücretlendirilebilir:

- a) Debi ve kirlilik yüküne göre değişken tarife,
- b) Abonelerin belirli özelliklerine göre sayaç okuma, vidanjör gibi hizmetler için sabit tarife,
- c) Kanalizasyon sistemine yeni abonelerin bağlanması durumunda alınacak bağlantı ücreti.

(2) Atıksu altyapı yönetimleri birinci fıkrada yer alan seçeneklerden birini kullanabilecekleri gibi bunları birleştirme yoluna da gidebilirler. Bu durumda ilk iki tarife türü düzenli olarak faturalandırılır, üçüncü tarife türü ise bağlantı sırasında bir sefere mahsus alınır. Bununla birlikte atıksu altyapı yönetimleri abonelere hizmet maliyetlerini tam olarak yansıtılabilmek için birinci fıkrada yer alan seçenekler dışında ayrı bir tarife belirleyebilirler.

(3) Atıksu altyapı yönetimleri her aboneye sadece aldıkları hizmetlerin maliyetlerini dikkate alarak tarife belirlerler.

Evsel katı atık tarife türleri

MADDE 20 – (1) Evsel katı atık hizmetleri atık miktarı belirleme yöntemine göre aşağıda sayılan iki farklı tarife türü üzerinden ücretlendirilebilir:

- a) 18 inci maddede belirtilen yöntemlere göre hesaplanmış ve değişken ücretlerden oluşan tarife,
- b) Kirliten öder ilkesi dikkate alınarak ve 18 inci maddede belirtilen yöntemlere göre idareler tarafından hesaplanmış ve üretilen atık miktarını atık üreticilerinin etkileyemediği sabit tarifeler.

(2) Evsel katı atık idareleri her atık üreticisine sadece aldıkları hizmetlerin maliyetlerini dikkate alarak tarife belirlerler.

Muhasebeleştirme prensipleri

MADDE 21 – (1) Atıksu altyapı yönetimleri atıksu hizmetleri için tahsil edilen ücretlerin atıksu hizmetlerinde kullanılmasını, evsel katı atık idareleri evsel katı atık hizmetleri için tahsil edilen ücretlerin evsel katı atık hizmetlerinde kullanılmasını sağlayacak tam maliyet muhasebe sistemi kurmakla yükümlüdürler.

Faturalandırma

MADDE 22 – (1) Atıksu ve evsel katı atık hizmetlerine ait ücretlendirme yapılan hizmetin karşılığı olarak müstakilen, düzenli aralıklarla su faturaları üzerinden yapılır.

Halkın bilgilendirilmesi

MADDE 23 – (1) 2872 sayılı Çevre Kanununun 11 inci maddesinde belirlenen idarelerce ve belediye meclisince atıksu ve evsel katı atık tarife ücretleri kararı alınmadan önce halkın önerilen tarifeler ve esasları hakkında bilgilendirilmesi, görüş ve önerilerinin alınması amacıyla ücretlerin hangi esaslar çerçevesinde belirlendiğini, hangi ana maliyet kalemlerinin dikkate alındığını, geçmiş yıllardaki maliyetleri, planlanan yatırım programını ve önerilen tarifeleri içerecek bir rapor hazırlanır.

(2) Belediyeler ve Mahalli İdare Birliklerince hazırlanan raporlar meclis kararlarının duyurulması yöntemi ile halka duyurulur. Diğer atıksu altyapı yönetimleri ve evsel katı atık idareleri tarafından hazırlanan raporlar yerel gazeteler ve/veya diğer haber alma kaynakları kullanılarak duyurulur.

(3) Yorumların toplanması, yorum verme süresi, atıksu altyapı yönetimleri ve evsel katı atık idareleri tarafından uygun bir süreye göre düzenlenir.

(4) Belediyeler ve Mahalli İdare Birlikleri ücret ve tarifelere ilişkin aldıkları meclis kararlarını diğer meclis kararları gibi duyururlar. Diğer atıksu altyapı yönetimleri ve evsel katı atık idareleri tarafından halkın atıksu ve evsel katı atık ücret ve tarifeler için görüş ve önerilerini değerlendirildikten sonra yerel gazeteler ve diğer haber alma kaynakları kullanılarak halka duyurulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Uyum süreci

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Atıksu altyapı yönetimleri ve evsel katı atık idareleri bu Yönetmeliğe yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde uyum sağlamakla yükümlüdürler.

Yürürlük

MADDE 24 – (1) Maliye Bakanlığı ve Sayıştayın görüşü alınarak hazırlanan bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 25 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Orman Bakanı yürütür.